

Prowadzenie działalności pozarolniczej przez rolników

Rolnik lub osoba ubezpieczona jako domownik, który rozpoczyna prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczyna współpracę* przy prowadzeniu takiej działalności, na podstawie art. 5a Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, może nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, jeżeli:

- 1) podlegał temu ubezpieczeniu w pełnym zakresie nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata,
- 2) nadal prowadzi działalność rolniczą lub pracuje na stałe w gospodarstwie rolnym obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym,
- 3) nie jest pracownikiem zatrudnionym na umowę o pracę oraz nie posiada ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych,

Osoba taka musi również dopełnić formalności i w terminie 14 dni od rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub o rozpoczęciu współpracy przy prowadzeniu takiej działalności, **złożyć w KRUS oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia** (Formularz oświadczenia można pobrać ze strony internetowej KRUS www.krus.gov.pl)

lub

na wniosku o wpis do centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej CEIDG-1 w polu [13.1.2], **zaznaczy chęć kontynuowania ubezpieczenia społecznego rolników.**

* **Przez rozpoczynającego współpracę** przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej rozumie się tylko tego rolnika lub jego domownika, **który w stosunku do osoby prowadzącej taką działalność jest** (zgodnie w przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych): małżonkiem, dzieckiem własnym lub dzieckiem przysposobionym, dzieckiem drugiego małżonka, matką, ojcem, macochą, ojczymem lub osobą przysposabiającą i **pozostaje z tą osobą we wspólnym gospodarstwie domowym.**

Dalsze trwanie ubezpieczenia

Po rozliczeniu roku podatkowego w KRUS należy złożyć, w terminie do 31 maja każdego roku, **zaświadczenie** od naczelnika właściwego urzędu skarbowego albo **oświadczenie** o kwocie należnego podatku za poprzedni rok. Warunek ten nie obowiązuje rolnika lub domownika, który zaprzestał prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub ją zawiesił przed upływem tego terminu.

Kwota należnego podatku dochodowego od przychodów uzyskiwanych z pozarolniczej działalności gospodarczej, za poprzedni rok podatkowy nie przekracza określonej kwoty granicznej. **Roczna kwota graniczna** jest coroczna waloryzacja i ogłaszana w drodze obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Za rok podatkowy 2016 wynosi 3.258 zł. Jeśli kwota podatku przekroczy kwotę graniczną lub jeżeli nie zostanie zachowany termin złożenia zaświadczenia, ubezpieczenie w KRUS ustanie z końcem kwartału.

Zmiana wysokości składki

Rolnik lub domownik pracujący nadal w gospodarstwie rolnym, prowadzący dodatkowo pozarolniczą działalność pozarolniczą jest zobowiązany do opłacania miesięcznej składki podstawowej na **ubezpieczenie emerytalno-rentowe w podwójnym wymiarze** w stosunku do składki należnej za osobę nie prowadzącą takiej działalności. Wysokość innych składników ubezpieczenia (wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie) nie ulegają zmianie wysokości.

Wysokość składek na ubezpieczenie społeczne rolnika prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą i gospodarstwo rolne w II, III i IV kwartale 2017 r. (dla gospodarstwa do 50 ha)

Składka na ubezpieczenie w KRUS wyniesie odpowiednio:

emerytalno-rentowe	- 178 zł/ miesiąc (534 zł/ kwartał)
wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie	- 42 zł/ miesiąc (126 zł/ kwartał)
składki łącznie od jednego ubezpieczonego	660 zł/ kwartał

W okresie objęcia ubezpieczeniem społecznym w ZUS z tytułu wykonywania tzw. umów cywilno-prawnych (umowy agencyjne, umowy zlecenia lub inne umowy o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy dotyczące zlecenia) lub powołania do rady nadzorczej, osoba ubezpieczona w pełnym zakresie z mocy ustawy, ma możliwość dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Warunkiem jest, aby wartość osiąganego przychodu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej minimalnemu wynagrodzeniu za pracę (od 1 stycznia 2017 r. wynosi 2 000 zł).

Wariant z dofinansowaniem

Osoby chcące założyć firmę na wsi mogą skorzystać z ogólnodostępnych dotacji na otwarcie działalności gospodarczej ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, lub **Funduszy na rozpoczęcie działalności gospodarczej skierowanych tylko do mieszkańców obszarów wiejskich**, które zostały zaplanowane w **Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020**. Rolnik, jego małżonek lub pełnoletni domownik, którzy podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników w KRUS w pełnym zakresie z mocy ustawy, nieprzerwanie co najmniej od 24 miesięcy, mogą skorzystać z pomocy w postaci tzw. **premier w wysokości 100 tys. zł** na rozpoczęcie działalności pozarolniczej. Przyznawanej w ramach poddziałania "Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich" objętego PROW na lata 2014-2020.

Taką premię można uzyskać, jeżeli zostają spełnione podstawowe warunki, takie jak:

1. Utworzone przedsiębiorstwo będzie zatrudniało poniżej 10 osób, a obroty roczne nie przekraczają 2 mln euro.
2. Wnioskodawca jest zameldowany na obszarze wiejskim.
3. Lokalizacja inwestycji i prowadzona działalność realizowane będą na obszarze wiejskim
4. Przedsięwzięcie zakłada utworzenie, co najmniej jednego miejsca pracy.
5. W wyniku podjętej działalności gospodarczej nastąpi podjęcie ubezpieczenia w ZUS.

Do wsparcia kwalifikują się gospodarstwa rolne stanowiące miejsce pracy wnioskodawcy, które:

1. ma wielkość ekonomiczną nie większą niż 15 tys. euro,
2. za poprzedni rok otrzymało dopłaty obszarowe do gruntów rolnych,
3. jest położone w miejscowości należącej do gminy wiejskiej lub gminy miejsko-wiejskiej bądź miejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców.

Kryteria wyboru wniosków preferują projekty o charakterze innowacyjnym, realizowane na terenach o najwyższym poziomie bezrobocia oraz zakładające utworzenie większej liczby miejsc pracy.

Warunkiem jest utworzenie nowego miejsca pracy

Utworzenie nowego miejsca pracy powinno nastąpić w okresie od dnia otrzymania decyzji o przyznaniu pomocy do dnia złożenia wniosku o wypłatę drugiej raty pomocy, a utrzymanie tego miejsca pracy powinno nastąpić w okresie co najmniej 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy. W trakcie trwania

zobowiązań wynikających z decyzji o przyznaniu pomocy, nie ma więc możliwości zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej. W przypadku samozatrudnienia momentem rozpoczęcia tego zobowiązania jest zarejestrowanie działalności i łącząca się z tym konieczność dokonania zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych w ZUS z tytułu wykonywanej działalności gospodarczej.

Prowadzenie firmy oznacza konieczność samodzielnego opłacania składek w ZUS. Nowi przedsiębiorcy mają możliwość zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. art. 18a, opłacania tzw. małego ZUS-u przez 24 miesiące od momentu rozpoczęcia działalności. Pod warunkiem, że:

- 1) w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia nie prowadzili pozarolniczej działalności gospodarczej,
 - 2) nie wykonują działalności gospodarczej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego wykonywał w okresie ostatnich 24 miesięcy w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej.
- Są oni także zwolnieni z wpłat na Fundusz Pracy.

Wysokość składek na ubezpieczenia w ZUS

Wysokość składek na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i ubezpieczenie zdrowotne, które dotyczy osób prowadzących pozarolniczą działalność zależy od wskaźników, na które nie mamy wpływu. Podstawę wymiaru składek stanowi kwota 2557,80 zł (tj. 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego na rok 2017).

Składka na ubezpieczenie w ZUS wyniesie odpowiednio:

Ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe - 812,61 zł/ miesiąc

Ubezpieczenie zdrowotne (tj. 9,00% podstawy wymiaru) - 297,28 zł/ miesiąc

Fundusz Pracy (2,45%) - 62,67 zł/ miesiąc

Minimalne składki łącznie od jednego ubezpieczonego wynoszą więc – 1 172,56 zł/ miesiąc

Do przemyślenia

Z przedstawionego zestawienia wynika jednoznacznie, że wysokość składek na ubezpieczenie społeczne w KRUS jest niższa niż w ZUS, ale to każdy przedsiębiorca musi samodzielnie podjąć decyzję, który system będzie dla niego korzystniejszy. Mniejsza składka, bez dotacji a w następstwie przyszłe świadczenia, czy uzyskanie wsparcia finansowego w wariacie ze zmianą ubezpieczyciela. Prawda jest taka, że planując rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej trzeba ponieść określone wydatki inwestycyjne za wyposażenie techniczne stanowiska pracy. Więc tak naprawdę, to mamy do wyboru poniesienie takich wydatków ze środków własnych lub uzyskanie dofinansowania ze środków publicznych.

Aktualnie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zbiera opinie dotyczące rozporządzeń wykonawczych do ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków UE w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz propozycje zmiany tych przepisów. Więc może się okazać, że niektóre regulacje ulegną zmianie a procedury uproszczą. Może np. ulec zmianie 5 letni okres utrzymania utworzonego miejsca pracy, wzorem obowiązującego okresu przy podejmowaniu działalności gospodarczej w ramach inicjatywy LEADER.

Opracowanie

Ryszard Targosz DODR